

П. Й. Шиманський
В. А. Тиможинський
А. Г. Єфіменко

ГРАЄ
ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ
АНСАМБЛЬ
«ЕКСПРОМТ»

Частина 2

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Серія «Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки»

П. Й. Шиманський
В. А. Тиможинський
А. Г. Єфіменко

Грає інструментальний ансамбль

«Експромт»

Навчальний посібник
для студентів мистецьких навчальних закладів
III–IV рівнів акредитації

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Луцьк
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
2013

УДК 785(075.8)

ББК 85.951я73-3+85.94я73-3

Ш 61

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-9603 від 06.06.2013 р.)

Серія «Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки»

Серія заснована у 2010 році

Рецензенти:

Кияновська Л. О. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, заслужений діяч мистецтв України;

Антонюк В. Г. – доктор культурології, професор, професор кафедри сольного співу Національної музичної академії України, заслужена артистка України.

Шиманський П. Й.

Ш 61 Грає інструментальний ансамбль «Експромт» : навч. посіб. для студ. мистецьких навч. закл. III–IV рівнів акредитації : у 2 ч. Ч. 2 / Петро Йосипович Шиманський, Віктор Анатолійович Тиможинський, Аделіна Геліївна Єфіменко. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 134 с.

ISBN 978-966-600-493-5 (серія)

ISMN M-707501-16-0

ISMN M-707501-18-4 (Ч. 2)

У репертуарному посібнику «Грає інструментальний ансамбль “Експромт”» (ч. 2) вміщено аранжування творів А. П'яццолли, А. Вальверді та сучасних вітчизняних композиторів для студентів спеціальності «Музичне мистецтво», у яких представлено варіанти неординарних поєднань голосу та інструментального ансамблю, різноманітні фактурні вирішення – від унісонних проведень до надзвичайно яскравих і цікавих колоритних контрапунктичних звучань.

Для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, керівників професійних й аматорських вокально-інструментальних ансамблів.

УДК 785 (075.8)

ББК 85.951я73-3+85.94я73-3

© Шиманський П. Й., Тиможинський В. А.,
Єфіменко А. Г., 2013

ISBN 978-966-600-493-5 (серія)

ISMN M-707501-16-0

ISMN M-707501-18-4 (Ч. 2)

© Гончарова В. О. (обкладинка), 2013

© Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки, 2013

Від авторів

Відкриття спеціалізації «Естрадний спів» в інституті мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки поставило перед викладачами та студентами проблему обмеженого використання вітчизняного репертуару й відсутності нотної літератури для голосу в супроводі інструментального ансамблю. Вивчення і практичне застосування камерного репертуару сприяє формуванню в музиканта-виконавця тонкого відчуття ансамблевої гри, образної природи музично-виразових засобів, різнобічного тембрового колориту, розуміння логіки музичного процесу, а також є ефективним засобом розвитку художньо-естетичних смаків. Домінуюальною особливістю будь-якого творчого колективу є музично-просвітницька діяльність для рецепції видатних музичних творів минулого, а також стимулювання сучасної композиторської творчості. Тому одним із найважливіших складників навчального процесу стає формування і розвиток навичок різних видів музичної комунікації.

Характерною ознакою початку ХХІ ст. є пошук композиторами нових звукових феноменів та їх композиційних поєднань. Це викликає підвищену зацікавленість в експериментальному апробуванні нових складів камерних ансамблів і їх темброво-акустичних можливостей. У цьому полягає актуальність навчально-репертуарного посібника «Грає інструментальний ансамбль "Експромт"» (ч. II). Автори посібника розв'язують завдання виховання музикантів-ансамблістів через активізацію і індивідуально-творчих властивостей особистості, і розвиток професійних здібностей, що пов'язані з формуванням професійних навичок ансамблевого музикування.

Мета посібника – сучасна інтерпретація кращих зразків зарубіжної та вітчизняної класики в новому звучанні, зокрема, через оригінальні ансамблеві обробки. У посібнику представлено індивідуально-авторські варіанти поєднань соло та інструментального ансамблю через різноманітні темброві, гармонічні, фактурні контрасти унісонних та контрапунктичних розділів з яскравими сонорно-колеристичними фрагментами.

Твори, представлені в цьому посібнику, репрезентують творчу співпрацю музикознавця, кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри музичних інструментів інституту мистецтв Петра Шиманського і сучасного волинського композитора, заслуженого діяча

мистецтв України Віктора Тиможинського. У художніх обробках авторів помітне прагнення до звукової лінеарності, до тембрової диференціації інструментів, до надання кожному ансамблісту солуючої партії. Проте на першому плані стоїть партія вокалу. Як відомо, питання підбору репертуару, пошук і виконання вдалого твору, орієнтованого на диспозиції окремого виконавця, – запорука успіху кожного соліста. Розвиток репертуарного чуття під час навчання готує студентів спеціалізації «Естрадний спів» та «Інструменталіст» до самостійної професійної діяльності. Посібник пропонує нові, оригінальні варіанти цього розвитку через практичний досвід ансамблевого музикування, апробований серед різних за географічними й віковими критеріями слухацьких аудиторій.

У посібнику представлено твори А. П'яццолли та А. Вальверді поряд із творами сучасних українських композиторів різних поколінь – В. Кирейко, М. Скорика, І. Кириліної. Особливе місце в посібнику займають твори на вірші нашої геніальної землячки, всесвітньо відомої поетеси Лесі Українки.

Аранжування творів здійснювалося з урахуванням виконавських можливостей студентів певної спеціальності. Особливу увагу автори посібника зосереджували на професійному розвитку природних можливостей голосового апарату вокалістів.

Видання є суттєвою допомогою молодим спеціалістам і вокалістам у роботі з ансамблем, у практиці живого виконавства, на відміну від поширених і малоефективних форм роботи з фортепіанним акомпанементом або під фонограму. Посібник демонструє різноманітні варіанти музичного спілкування творчої молоді й розрахований на активний відгук широкої аудиторії слухачів.

Навчально-репертуарний посібник «Грає інструментальний ансамбль Експромт» (ч. II) призначений для студентів спеціальності 6.020204, 7.02020401 та 8.02020401 «Музичне мистецтво» з курсів «Клас інструментального ансамблю», «Клас естрадного ансамблю», «Практикум роботи з ансамблем», «Методика роботи з ансамблем», «Практикум роботи з естрадним вокальним ансамблем», «Методика роботи з естрадним вокальним ансамблем» музичних вишів IV рівня акредитації, керівників професійних й аматорських вокально-інструментальних ансамблів.

Умовні позначення

- Bbm7** – малий мінорний септакорд (сі-бемоль – ре-бемоль – фа – ля-бемоль);
- Eb7** – малий мажорний септакорд (мі-бемоль – соль – сі-бемоль – ре-бемоль);
- Gm7b5** – малий септакорд зі зменшеним тризвуком (соль – сі-бемоль – ре-бемоль – фа);
- Fm** – мінорний тризвук (фа – ля-бемоль – до);
- Ebm6** – мінорний тризвук із великою секстою (мі-бемоль – соль-бемоль – сі-бемоль – до);
- F7** – малий мажорний септакорд (фа – ля – до – мі-бемоль);
- Db** – мажорний тризвук (ре-бемоль – фа – ля-бемоль);
- Gmb5** – мажорний тризвук із пониженою квінтою (соль – сі-бемоль – ре-бемоль);
- G9b5** – великий нонакорд із пониженою квінтою (соль – сі-бемоль – ре-бемоль);
- Dm#6** – мінорний тризвук із великою секстою (ре – фа – ля – сі-бекар);
- F#°** – зменшений септакорд (фа-діез – ля – до – ре-діез);
- C#7b5b7** – малий мажорний септакорд із пониженою квінтою та септимою (до-діез – мі-діез – соль-бекар – сі-бемоль);
- D11** – ундецимакорд (ре – фа-діез – ля – до – мі – соль);
- A6** – мажорний тризвук із секстою (ля – до-діез – мі – фа-діез);
- F#mb5** – мінорний тризвук із пониженою квінтою (фа-діез – ля – до-бекар);
- F#m6(-3)** – мінорний тризвук із великою секстою та пропущеною терцією (фа-діез – до-діез – ре-діез);
- C7(-3)** – малий мажорний септакорд із пропущеною терцією (до – соль – сі-бемоль);
- Bbm9** – мінорний нонакорд (сі-бемоль – ре-бемоль – фа – ля-бемоль – до);
- Eb9(-3)** – великий нонакорд із пропущеною терцією (мі-бемоль – сі-бемоль – ре-бемоль – фа);
- F7b7** – малий мажорний септакорд із пониженою септимою (фа – ля – до – ре-діез);
- F#9b9** – великий нонакорд із пониженою ноною (фа-діез – ля-діез – до-діез – мі – соль-бекар).

Список використаної літератури

1. Агажанов А. Русские народные музыкальные инструменты / А. Агажанов. – Москва ; Ленинград : Музгиз, 1949.
2. Алексеев К. Пособие по инструментовке для балалаечно-домрового оркестра / К. Алексеев. – М. : Музгиз, 1953.
3. Анисимов Б. И. Практическое пособие по инструментовке для духового оркестра / Б. И. Анисимов. – М. : Музыка, 1979.
4. Барсова И. Книга про оркестр / И. Барсова. – Вид. 2-ге. – К. : Музыка, 1978.
5. Браславский Д. Аранжировка для эстрадных ансамблей / Д. Браславский. – М. : [б. и.], 1974.
6. Браславский Д. Основы инструментовки для эстрадного оркестра / Д. Браславский. – М. : [б. и.], 1967.
7. Бриль И. Практический курс джазовой импровизации / И. Бриль. – М. : Сов. композитор, 1982.
8. Бриль И. Практический курс джазовой импровизации / И. Бриль. – М. : [б. и.], 1979.
9. Василенко С. Инструментовка для симфонического оркестра : в 2 т. / С. Василенко. – М. : [б. и.], 1952, 1959.
10. Веприк А. Трактовка инструментов оркестра / А. Веприк. – М. : Музгиз, 1961.
11. Вертков К. Русские народные музыкальные инструменты / К. Вертков. – М. : Музыка, 1975.
12. Вилковир Е. Практический курс инструментовки (для духового оркестра) / Е. Вилковир. – М. : [б. и.], 1964.
13. Витачек Ф. Пьесы-задачи по инструментовке для симфонического оркестра / Ф. Витачек. – М. : [б. и.], 1974.
14. Воскресенский С. Современные эстрадные ансамбли / С. Воскресенский, Б. Киянов. – М. : [б. и.], 1975.
15. Гаранян Г. Аранжировка для эстрадных инструментальных и вокально-инструментальных ансамблей / Г. Гаранян. – М. : [б. и.], 1986.
16. Гайденко А. П. Инструментознавство та основи теорії інструментування / А. П. Гайденко. – Х. : Майдан, 2010.
17. Гуменюк А. Українські народні інструменти / Г. Гуменюк. – К. : Муз. Україна, 1967.
18. Гуцал В. Інструментовка для оркестру народних інструментів / В. Гуцал. – К. : Муз. Україна, 1988.
19. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні / М. Лисенко. – К. : Мистецтво, 1955.
20. Черкаський Л. Українські народні інструменти / Л. Черкаський. – К. : Техніка, 2003.

Зміст

Від авторів	3
Fievre (А. П'яццолла, аранжування П. Шиманського	4
La gran via (А. П'яццолла, аранжування П. Шиманського	18
Знов весна (музика В. Кирейко, слова Лесі Українки, аранжування В. Тиможинського	40
Як би мені... (музика І. Кириліної, слова Лесі Українки, аранжування В. Тиможинського	55
Намалюй мені ніч (музика М. Скорика, слова М. Петренко, аранжування П. Шиманського	64
Milonga (А. П'яццолла, аранжування П. Шиманського	91
Умовні позначення	131
Список використаної літератури	132

«Експромт»

Навчальний посібник

для студентів музичних навчальних закладів

III-IV рівнів акредитації

Частина 2

Редактор і коректор В. С. Гелюк
Технічний редактор М. М. Філіпова

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видавництво «Експромт»
вул. Шевченка, 15, м. Київ, 01033
Тел.: (044) 492-11-11, 492-11-12
Факс: (044) 492-11-13
e-mail: info@ekspromt.com.ua

Серія «Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки»

Шиманський Петро Йосипович
Тиможинський Віктор Анатолійович
Єфіменко Аделіна Геліївна

Грає інструментальний ансамбль «Експромт»

**Навчальний посібник
для студентів мистецьких навчальних закладів
III–IV рівнів акредитації**

Частина 2

Редактор і коректор В. С. Голюк
Технічний редактор М. Б. Філіпович

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України